

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д.е.н., проф. Лоханова Н. О.
“ ” _____ 2016 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності економіст

за темою:

«Облік, аудит та економічний аналіз діяльності підприємств оптової торгівлі:
організаційні та методичні аспекти (на прикладі ТОВ «Спеції-Одеса»)»

Виконавець

студентка обліково – економічного факультету
Богданцева Ганна Олегівна

Науковий керівник

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Волчек Руслан Миколайович

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2016

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ У РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ	7
1.1 Механізм функціонування підприємств оптової торгівлі у ринкових умовах.....	7
1.2 Визначення і класифікація доходів та витрат підприємств оптової торгівлі.....	16
1.3 Оцінка товарних запасів торговельних підприємств.....	22
РОЗДІЛ 2. ДІЮЧА ПРАКТИКА ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ТА ОПЕРАЦІЙ З ТОВАРНИМИ ЗАПАСАМИ НА ПРИКЛАДІ ТОВ “СПЕЦІЇ-ОДЕСА ”	29
2.1 Загальна економічна характеристика підприємства ТОВ «Спеції – Одеса» та аналіз фінансового стану.....	29
2.2 Особливості обліку доходів, витрат та фінансових результатів підприємства ТОВ «Спеції – Одеса».....	48
2.3 Особливості обліку товарних запасів на підприємстві оптової торгівлі ТОВ «Спеції – Одеса».....	63
РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ТА АУДИТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ТОВ “СПЕЦІЇ-ОДЕСА”	66
3.1 Мета, завдання і джерела інформації для аудиту.....	66
3.2 Планування, методика проведення аудиту операцій з товарними запасами, витратами, доходами, фінансовими результатами та узагальнення його результатів на підприємстві ТОВ «Спеції – Одеса».....	71
3.3 Напрямки вдосконалення діючої системи обліку та аудиту товарних запасів на досліджуваному підприємстві ТОВ «Спеції – Одеса».....	74

ВИСНОВКИ.....	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	82
ДОДАТКИ.....	87

ВСТУП

Актуальність теми. Торгівля є однією з провідних галузей економічної діяльності. В нових умовах у даній галузі відбулися значні зміни, які зумовлюють необхідність подальшого розвитку методології, методики і організації бухгалтерського обліку. Торгівля - це свого роду каталізатор змін, що відбуваються у виробництві та споживанні в умовах ринку. В Україні кількість торговельних підприємств - як оптових, так і роздрібних - зростає з кожним роком.

Взаємовідносини між підприємствами, організаціями і установами, а також між ними і населенням, що зумовлені дією ринку, мають характер грошових розрахунків. Ці взаємовідносини ґрунтуються на використанні грошей у їх функціях – коштів обігу і коштів платежу. При цьому підприємство водночас є постачальником для одних і покупцем для інших.

Торгівля - особлива діяльність людей, пов'язана із здійсненням актів купівлі-продажу, яка представляє собою сукупність специфічних технологічних та господарських операцій, що спрямовані на обслуговування процесу обміну. Це форма товарного обігу, що здійснюється при посередництві грошей.

Торговельна діяльність — це ініціативна самостійна діяльність юридичних осіб і громадян по здійсненню купівлі і продажу товарів з метою одержання прибутку.

Бухгалтерський облік товарів і їх реалізації є основною ділянкою бухгалтерського обліку торговельного підприємства, яка забезпечує визначення і контроль за точністю і об'єктивністю основного показника діяльності підприємства - обсягу товарообороту та валового доходу торгівлі як джерела покриття витрат обігу та створення прибутку підприємства. Облік реалізації товарів безпосередньо пов'язаний з правильним визначенням, обліком та сплатою до бюджету податку на додану вартість.

Бухгалтерський облік торговельної діяльності завжди мав свої особливості в порівнянні з обліком інших видів діяльності. Сьогодні бухгалтерам торговельних підприємств постійно доводиться долати складнощі перехідного періоду. Тому

необхідно привернути належну увагу до організації бухгалтерського обліку діяльності торговельних підприємств в умовах його реформування з метою забезпечення користувачів повною, достовірною та об'єктивною інформацією про фінансовий стан підприємства та результати його діяльності.

Мета і завдання дослідження. Метою випускної роботи є вивчення і критична оцінка теоретичних засад та чинної практики обліку, аудиту та аналізу діяльності підприємства, а також розробка практичних рекомендацій щодо їх вдосконалення на ТОВ «Спеції – Одеса».

Відповідно до мети в випускній роботі поставлено такі завдання:

- здійснити класифікацію доходів та витрат підприємств, й сформувати інформаційну базу задля визначення критеріїв щодо ефективності управління процесами формування та використання фінансових результатів;
- визначити особливості обліку товарних запасів на ТОВ «Спеції-Одеса»;
- вивчити основні засади методики аудиту доходів, витрат і фінансових результатів на ТОВ «Спеції-Одеса»;
- дослідити стан обліку під час проведення аудиторських процедур щодо управління діяльністю на досліджуваному підприємстві;

Об'єктом дослідження є господарські процеси, пов'язані із веденням обліку та аудиту на ТОВ «Спеції – Одеса».

Предметом дослідження є комплекс теоретичних, методичних і практичних питань обліку, аудиту та аналізу операцій із продажу товарів та формуванням фінансових результатів підприємства оптової торгівлі.

Методи дослідження. Для досягнення мети дипломної роботи в процесі дослідження організації, методики бухгалтерського обліку та аудиту операцій з обліку доходів, витрат та фінансових результатів на ТОВ «Спеції-Одеса» застосовувався комплекс загальнонаукового методу. Для вирішення визначених у випускній роботі завдань використовувалися такі методи: загальнонаукові методи аналізу та синтезу, групування, порівняння при вивченні теорії та практики ведення обліку оптового товарообороту, традиційний комплексний аналіз оптового товарообороту.

Інформаційною базою дослідження стали законодавчі та нормативні документи України, Міжнародні стандарти фінансової звітності, Міжнародні стандарти аудиту, праці вітчизняних і закордонних вчених з питань обліку, аудиту, контролю, аналізу фінансових результатів, спеціалізовані періодичні видання, навчальні посібники, а також ресурси всесвітньої мережі Інтернет. Практичну інформацію для дослідження нами було отримано безпосередньо на досліджуваному підприємстві ТОВ «Спеції-Одеса», зокрема використовувались накази керівництва, службові записки, первинні документи, облікові реєстри та форми фінансової звітності.

ВИСНОВКИ

У випускній роботі розглянуті законодавчі та нормативні документи, які регулюють питання обліку, аналізу та аудиту товарних запасів та їх забезпечення у діяльності підприємства. Аналіз законодавства свідчить про те, що в питаннях оподаткування вирішальну роль відіграють саме Закони.

Метою випускної роботи було дослідження методології обліку ,аналізу та аудиту товарних запасів на торговельному підприємстві, проведення аналізу діяльності торговельного підприємства в сучасних умовах формування ринкової економіки.

У відповідності до поставленої мети в роботі на тему “Облік, аудит та економічний аналіз діяльності підприємств оптової торгівлі: організаційні та методичні аспекти (на прикладі ТОВ «Спеції-Одеса)»” були вивчені та розкриті такі питання :

- загальні поняття про товарні запаси, їх сутність;
- особливості обліку, аналізу та аудиту товарних запасів на торговельному підприємстві;
- ведення бухгалтерського обліку відповідно Чинному законодавству;
- аналіз діяльності підприємства ТОВ «Спеції – Одеса»
- аудит товарних запасів .

При розкритті цих питань було зроблено такі висновки.

Під товарними запасами у широкому значенні розуміють матеріальну або нематеріальну власність, яка реалізується на ринку.

Запаси є однією з основних складових собівартості реалізованої продукції, робіт, послуг тощо. Від того, наскільки правильно буде організований їх облік, залежить точність визначення прибутку підприємства і, що не менш важливо, збереження самих запасів.

Аналіз діяльності підприємства показав, що об'єм реалізації товарів збільшився порівняно з минулими роками, але витрати обігу також збільшилися.

Причиною збільшення витрат обігу стало збільшення витрат на збут (витрати на обслуговування транспортної організації, комунальні послуги, реклама тощо).

Фінансовий стан ТОВ «Спеції – Одеса» щодо його ліквідності та платоспроможності задовільний, низькорентабельний, але підприємство здатне виконати своєчасно зобов'язання перед комітентами, бюджетом та своїми працівниками. Бухгалтерський облік на ТОВ «Спеції – Одеса» ведеться у відповідності до чинного законодавства. Документальне оформлення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності здійснюється із застосуванням ручної праці. Даному підприємству пропонується використовувати сучасні методи ведення бухгалтерського обліку, тобто застосовувати комп'ютерні бухгалтерські програми в повному обсязі. Це сприятиме підвищенню оперативності, удосконаленню інтелектуальності обліку та науковому обґрунтуванню його даних в оцінці господарської діяльності.

Для поліпшення фінансового результату ТОВ «Спеції – Одеса» необхідно збільшити товарооборотність. Для цього потрібно проводити роботу з пошуку і залученню постачальників з більш низьким рівнем цін на пропоновані товари. Необхідно проводити роботу з реклами магазину. Реклама – двигун прогресу. Чим більше покупців притягнуто, тим вище товарооборотність. Знизити витрати обігу. Шляхами зниження витрат обігу можна вважати ряд напрямків:

1. Механізація трудомістких процесів.
2. Удосконалювання апарата керування.
3. Поліпшення використання торгово - технологічного устаткування;
4. Розвиток прямих господарських зв'язків;
5. Застосування сучасних форм продажу товарів;
6. Оптимальний розподіл оборотних коштів;
7. Матеріальна зацікавленість працівників у раціональному використанні оборотних коштів.

Необхідно проводити заходи щодо зниження витрат по товарних ресурсах, для цього у встановлений термін проводиться інвентаризація товарно -

матеріальних цінностей, установлюється співвідношення товарної маси, проводити роботу з усунення понаднормативних витрат товарів і тари.

Для зниження втрат по теплоенергії потрібно встановити теплолічильник. Встановити нове торгове обладнання.

Для конкуренції з іншими постачальниками, що наявні на ринку, необхідно поліпшити асортимент товарів, за рахунок залучення нових постачальників, знизити рівень цін (рівень цін нижче ринкового) це дозволить залучити покупців, товарообіг буде збільшуватися не за рахунок високих цін, а за рахунок збільшення обсягу реалізації товарів. Для підвищення рівня комерційної роботи потрібно провести роботу з постачальниками про виконання ними своїх договірних зобов'язань. Вивчити попит населення на групи товарів і робити закупівлі товарів у відповідності попиту населення. Проведення цієї роботи допоможе поліпшити фінансовий результат роботи підприємства.

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс – Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Податковий кодекс – Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Цивільний кодекс – Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
4. Закон про РРО – Закон України від 06.07.95 р. № 265/95-ВР «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80>
5. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів, затверджені наказом Міністерства органів України від 10.01.2007р. №2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.golovbukh.ua/regulations/1521/8199/8200/461812/>
6. Постанова № 833 — постанова Кабінету Міністрів України від 15.06.2006 р. № 833 «Про затвердження Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/833-2006-%D0%BF>
7. Порядок проведення дооцінки залишків товарно-матеріальних цінностей, затверджений спільним наказом Міністерства економіки України від 31.05.93 р. №37-20/248 та Міністерства фінансів України від 31.05.93 р. №07- 104. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0069-93>
8. Про затвердження Інструкції про облік роздрібного товарообороту і товарних запасів (п. 1.1 Інструкції), Наказ Міністерства Статистики України № 389 від 28

- грудня 1996 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0013-97>.
9. Національний стандарт України. Роздрібна та оптова торгівля ДСТУ 4303:2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.profiwins.com.ua/uk/directories1/dstu4303.html>
 10. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1) «Подання фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/929_013
 11. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
 12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO9.aspx>
 13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Дохід" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO15.aspx>
 14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO16.aspx>
 15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO25.aspx>
 16. План рахунків бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.buhoblik.org.ua/uchet/organizacziya-buxgalterskogo-ucheta/388-plan-rahunkiv.html>
 17. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
 18. МСА 200 "Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mia.kiev.ua/ru/isa.html>

19. МСА 300 "Планування аудиту фінансової звітності" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mia.kiev.ua/ru/isa.html>
20. Оптовий та роздрібний товарообіг. Статистичні дані [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ukrstat.org/operativ/operativ2015/sr/roz/roz_r/roz0115_r.htm
21. Структура оптового товарообігу оптових підприємств України. Статистичні дані [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ukrstat.org/operativ/operativ2007/sr/sot/sot_r/sot2007_r.htm
22. А. Чаплінська, Г. Бабчук. Оцінка товарних запасів та її оборотності на підприємствах оптової торгівлі. Вісник КрНУ імені Михайла Остроградського. Випуск 3/2013 (80). Серія «Економічні науки» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kdu.edu.ua/visnik_ekon/ARHIV/2013-3/48.pdf [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
23. Бровко О.Т. Економічна сутність товарних запасів та їх місце в системі управління товарними потоками підприємств торгівлі // Економіка підприємства: збір. наук. праць ЧТЕІ КНТЕУ. – Чернівці: Вид-во ЧТЕІ, 2009. – № 2. – С. 95–104. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/old_jrn/Chem_Biol/nvnltnu/22_3/297_Misz.pdf
24. Бровко О. Т. Оцінка товарних запасів на підприємствах роздрібною торгівлі // Економіка підприємства: збір. наук. праць ВНАУ. – Вінниця. – №1 (56) Том 3. – С. 63 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://econjournal.vsau.org/files/pdfa/663.pdf>
25. Бухгалтерський облік в торгівлі та ресторанному господарстві :навч. посіб. / Г. В. Блакита, І. О. Гладій, О. М. Дзюба, О. Т. Бровко – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 288 с.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/749>
26. В.А.Тупчий. Харківський державний університет харчування та торгівлі. Теоретичне застосування основних методів нормування товарних запасів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/2484/1/341-345.pdf>

27. Вірт М.Я. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Організаційно – економічний механізм функціонування оптової торгівлі в ринковому середовищі. Львівська комерційна академія. – Львів. – 2009р.
28. Вісник. Право знати все про податки і збори. Журнал №22 від 22 червня 2016р. – Організаційно – правові питання торговельної діяльності: Оптова і роздрібна торгівля. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/749>
29. Динько І. М. Луцький національний технічний університет, Україна. Напрями удосконалення бухгалтерського обліку у процесі адаптації відчизняних стандартів до міжнародних вимог. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.confcontact.com/20130214_econ/9_dinko.htm
30. Економіка малого підприємства : навч. посіб. / Т. Г. Васильців, О. І. Іляш, Н. Г. Міценко ; за ред. д-ра екон. наук Т. Г. Васильціва. — К. : Знання, 2013. – 446 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/ekonomika/ekonomika_malogo_pidpriyemstva_-_vasiltsiv_tg/
31. Іванілов О. С. Економіка підприємства: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. С. Іванілов – К.: Центр учбової літератури, 2009. — 728 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://shron.chtyvo.org.ua/Ivanilov_Oleksandr/Ekonomika_pidpriyemstva.pdf
32. Кравченко Л.І. Аналіз господарської діяльності в торгівлі : підручник / 8-е вид., Випр . і доп . - М .: Нове знання , 2005. - 512 с . [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tajfan.com/wp-content/uploads/.pdf>
33. Марцин В.С. Економіка торгівлі: підручник. – Київ: Знання, 2006. – 402 с.
34. Хоменко Н.В., Карпенко О.В., Верига Ю.А. Товарні запаси: проблеми обліку, контролю та звітності: Монографія. – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. – 153 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.uccu.org.ua/bitstream/.pdf>
35. Облік на підприємствах торгівлі та ресторанного господарства : Навч. посібник / Л. В. Нападовська, А. В. Алексеєва, Н.І. Морозова, О. А. Бакурова та ін. ; За заг. ред. Л.В.Нападовської. – К : КНТЕУ, 2006. – 378с.

- 36.О.М. Губачова, С.І. Мельник. Облік у зарубіжних країнах.: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 432 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.cul.com.ua/preview/Oblik_zar_krain_Gubachova.pdf
37. Кулаковська Л.П. Організація і методика аудиту. Навч. посібник. - К.: Каравела, 2004.- 568 с.
38. Організація і технологія торгівлі (підручник для студентів вищих навчальних закладів): Донецьк, ФОП Дмитренко Л.Р., 2008. – 644 с.
39. Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу у контексті євроінтеграції: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції. Богданцева Г. О. Галузеві особливості діяльності підприємств оптової торгівлі. – Херсон: Грінь Д.С., 2016. – 452 с.
40. Торговельна справа: економіка і організація. Розділ: Економіка Показники, використовувані при аналізі, обліку та плануванні товарних запасів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bibliograph.com.ua/torgovoe-del0/43.htm>
41. Утенкова К. О. Аудит : навч. посіб. – К. : ЦУЛ, 2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://finance.mnau.edu.ua/files/dystsypliny/organizaciya-obliku/2011-utenkova-audit.pdf>